

עפ"ג 13926/02/15 - י א (אסיר נגד מדינת ישראל)

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2015

עפ"ג 13926-02-15 א (אסיר) נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

בטינה טאובר

המערער

י א (אסיר)

ע"י ב"כ עו"ד בוריס שרמן (סנגוריה ציבורית)

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

פסק דין

השופטת ב' טאובר:

הערעור בתמצית

1. בפנינו ערעור הנאשם (להלן: "**המערער**") על גזר דינו של בית המשפט השלום בחיפה (כבוד השופט ערן קוטון), שניתן ביום 12/01/15 במסגרת ת"פ 3542-07-14

2. בית משפט קמא הרשיע את המערער על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירה של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, (להלן: "**חוק העונשין**"), ובעבירה של תקיפה חבלנית לפי סעיף 380 לחוק העונשין.

בעקבות הרשעתו, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים הבאים: ארבעה עשר (14) חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי המעצר מיום 01/07/14; עשרה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום השחרור והתנאי הוא, כי לא יעבור המערער בתקופת התנאי עבירת אלימות מסוג פשע; וחמישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום השחרור והתנאי הוא, כי לא יעבור המערער עבירת אלימות מסוג עוון, לרבות איומים ולמעט עבירה של תגרה לפי סעיף 191 לחוק העונשין.

הערעור מופנה כנגד חומרת העונש.

כתב האישום המתוקן והכרעת הדין

3. ביום 17/12/14, לאחר תחילת שמיעת ההוכחות, חזר בו הנאשם מכפירתו והצדדים הודיעו, כי הגיעו להסדר טיעון, במסגרתו הוגש כתב אישום מתוקן שהמערער הודה בעובדותיו.

4. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי הגב' ש' י' (להלן: "**המתלוננת**"), החלה לנהל קשר זוגי עם המערער לאחר פטירת בעלה שהיה אחיו של המערער, כאשר בשלב מסוים של הקשר עברו המתלוננת והמערער להתגורר יחדיו בדירה, (להלן: "**הדירה**").

על פי הנטען בכתב האישום, ביום 10/06/14 בשעות הערב, הגיעה המתלוננת לדירה ומצאה את המערער לאחר שככל הנראה צרך סמים, כשהוא מתנהל בכבדות, קצף ניגר מפיו ודירת המגורים מוזנחת. המתלוננת העבירה את הלילה ליד מיטת המערער וניקתה את הדירה. יום למחרת, היינו, ביום 11/06/14, בשעות הבוקר, הודיעה המתלוננת למערער, כי בכוונתה לסיים עמו את הקשר הזוגי לאור התנהלותו. אז הסתגר המערער בחדר השירותים ואיים על המתלוננת, כי יפגע שלא כדין בחייו ובגופו שלו, באומרו לה: "שאם תעזוב אותו" הוא יזריק לעצמו "חומר בצוואר" ויתאבד, וזאת בכוונה להפחידה.

עוד נטען בכתב האישום המתוקן, כי בהמשך למעשיו, שוב שאל המערער את המתלוננת אם בכוונתה לסיים את הקשר הזוגי ותקפה שלא כדין וללא הסכמתה, באופן שהטיח את ראשה באחד מקירות הדירה. בהמשך שב המערער ותקף את המתלוננת, שלא כדין וללא הסכמתה, באופן שהשליח לעברה אגרטל אשר פגע ברגלה של המתלוננת. בהמשך, שוב שאל המערער את המתלוננת ביחס להמשך הקשר הזוגי ותקפה שלא כדין וללא הסכמתה, באופן שתפס בידה בחוזקה, תוך שאיים עליה בפגיעה שלא כדין בחייה ובגופה, באופן שאמר לה שאם "תעזוב אותו" ידקור וירצח אותה, וזאת בכוונה להפחידה.

על פי הנטען בכתב האישום, המערער שחרר את המתלוננת רק לאחר שהבטיחה לו, כי היא לא תתלונן במשטרה על מעשיו, או אז יצאו השניים מהדירה. בהמשך, כאשר ירדו השניים בחדר המדרגות, תקף המערער את המתלוננת, שלא כדין וללא הסכמתה, באופן שתפס בשערה של המתלוננת, והטיח את ראשה בקיר. בנוסף, כאשר יצאו השניים אל הרחוב, איים המערער על המתלוננת, בפגיעה שלא כדין בחייה ובגופה, באופן שאמר למתלוננת שאם לא תחזור אל הדירה עד השעה 14:00, הוא ירצח אותה, יתאבד והשניים "ישכבו ליד בעלה, (המנוח-א.ע.)", וזאת בכוונה להפחידה.

כתוצאה ממעשיו של המערער, נגרמו למתלוננת חבלות של ממש, היינו, המטומה ברגל שמאל, סימנים כחולים על היד וסימן כחול בשורש כף היד.

5. ביום 17/12/14 הודה כאמור המערער והורשע בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן כמפורט

בסעיף 2 לעיל.

גזר דינו של בית משפט קמא

6. ביום 21/01/15 גזר בית משפט קמא את דינו של המערער. בית משפט קמא עמד בגזר דינו על חומרת מעשיו של המערער, בציינו, כי המערער פעל באופן בוטה, אלים, אגרסיבי, מאיים ופוגעני בצורה קיצונית, כלפי המתלוננת, אשר ביקשה את טובתו, ושהתה בחברתו במהלך לילה שלם כשמצבו הגופני אינו טוב.

בית משפט קמא קבע, כי מעשיו של המערער פגעו בגופה של המתלוננת, בביטחונה האישי, בשלוות רוחה ובכבודה כאדם. עוד נקבע, כי מידת הפגיעה בערכים החברתיים הנ"ל הייתה גבוהה למדי. זאת, על רקע המסקנה, כי מעשיו של המערער נעשו כפי הנראה בהתקף של טירוף, תוך התרת כל רסן וללא חיץ וגבול, על רקע רצונה של המתלוננת לסיים את המערכת הזוגית עם המערער ושעה שהמעשים נעשו בבית בו התגוררה המתלוננת ובסמוך לו, מקום אשר אמור להיות מוגן ושמור.

באשר למדיניות הענישה הנוהגת ציין בית משפט קמא, כי במקרים מן הסוג הנדון מדיניות הענישה הנוהגת הינה מחמירה. זאת, במטרה לגמול לנאשם על מעשיו הרעים, על מנת להרתיעו מלפתור ענייני הזוגיים בדרכים אלימות, על מנת להגן על קורבן העבירה ועל מנת לעקור תופעה זו משורשה.

בשקלול כלל נסיבות ביצוע העבירות נשוא הערעור, הפגיעה בערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם, תוך התייחסות למדיניות הענישה הנוהגת במקרים מהסוג הנדון, מצא בית משפט קמא להעמיד את מתחם העונש ההולם את מעשיו של המערער בתווך שבין שישה חודשי מאסר לשמונה-עשר חודשי מאסר בפועל.

לצורך קביעת העונש המתאים למערער בגדרי המתחם, נתן בית משפט קמא משקל נכבד ביותר להודאתו של המערער שאומנם לא נמסרה בהזדמנות הראשונה שנקרתה לפתחו, אולם כן נמסרה עת חזה הוא במתלוננת נאלצת להעיד ארוכות על אשר אירע, ולאחר שהבין, שמעמד זה קשה עבורה עד מאוד. בית משפט קמא סבר בהקשר זה, כי הודאתו של המערער מגלמת לקיחת אחריות והבעת חרטה על ידו.

עוד הביא בית משפט קמא לטובתו של המערער, את העובדה, כי כתב האישום תוקן באופן מהותי, כך שלא ניתן היה לקבוע כי כפירת המערער בכל המיוחס לו הייתה כפירת סרק, את העובדה כי המערער ער למצבו הפיזי, את העובדה, כי למרות מעשיו החמורים, המערער אינו מאופיין באלימות בין זוגית ואת העובדה, כי מעשיו של המערער לא הותירו צלקות בגופה של המתלוננת.

בנוסף נתן בית משפט קמא ביטוי לעמדת המתלוננת לעניין העונש, ולרצונה אשר נראה עז להמשיך ולקיים מערכת זוגית עם המערער. בעניין זה הפנה בית משפט קמא ל-ע"פ 2148/13 **אדמה נ' מדינת ישראל**, (פרסום נבו), 16/12/14. מעבר לכך, נתן בית משפט קמא משקל להיות המערער במעצר מזה מספר חודשים.

לחובת המערער, שקל בית משפט קמא את עברו הפלילי המכביד ביותר. צוין, כי המערער היה מעורב בביצוע עבירות מאז שנת 1987, בהיותו כבן 13 שנים בלבד, ואלה כללו: עבירות אלימות, עבירות רכוש, עבירות תעבורה, עבירות מין ועבירות סמים, בגין ריצה המערער עונשי מאסר בפועל לתקופות ארוכות.

בשקלול כלל הנתונים בעניינו של המערער הן לחומרה והן לקולא, גזר כאמור בית משפט קמא על המערער את העונשים המפורטים בסעיף 2 לפסק הדין.

7. המערער מיאן להשלים עם גזר דינו של בית משפט קמא ומכאן הערעור שבפנינו.

טענות המערער

8. ב"כ המערער טען במהלך הדיון שהתקיים בפנינו ביום 30/04/15, כי העונש שנגזר על המערער חמור יתר על המידה ולכן טעון התערבות.

לטענת ב"כ המערער, בית משפט קמא השקיף על המקרה הנדון בחומרה יתרה שעה שמדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים ואפילו חמורים יותר עומדת על תקופות מאסרים קצרות יותר מזו שנגזרה על המערער. בעניין זה הגיש ב"כ המערער רשימה של פסקי דין שניתנו על ידי ערכאות דיוניות במקרים דומים, בהם נגזרו עונשי מאסר קצרים יותר.

עוד טען ב"כ המערער, כי על רקע העובדה, כי אין למערער עבר של עבירות אלימות במשפחה ובהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין הרי שטעה בית משפט קמא עת התחשב בעברו הפלילי של המערער כשיקול לקביעת מתחם העונש ההולם.

בנוסף, סבור ב"כ המערער, כי מידת הפגיעה של מעשי המערער בערכים המוגנים הינה ברף הבינוני ולא כפי שנקבע על ידי בית משפט קמא ברף הגבוה. נטען, כי העונש שהוטל על המערער חורג מרף הענישה הנהוג לחומרה, ואין בו התחשבות מספקת לכך שהמערער הורשע בעבירה מסוג עוון. עוד סבור ב"כ המערער, כי בית משפט קמא היה צריך לתת משקל גבוה משמעותית לרצון המתלוננת להמשיך בקשר הזוגי עם המערער.

ב"כ המערער הפנה למכתב מבית הסוהר כרמל, שם מרצה המערער את מאסרו, לפיו במהלך מאסרו

אין לחובת המערער כל עבירת משמעת, תפקודו תקין ובדיקות הדם שלו נקיות, דבר שמעיד לטענת ב"כ המערער על כך, כי המערער הצליח להיגמל מסמי רחוב וכי לאחר שחרורו יוכל לנהל חיים נורמטיביים מבלי לסכן את המתלוננת.

עוד טען ב"כ המערער, כי בחודש יולי תתקיים אזכרה לאחיו של המערער וחשוב למערער ולמתלוננת כי המערער יהיה נוכח בה.

לבסוף, ציינה המתלוננת בפנינו, כי היא מוחלת למערער על מעשיו ומבקשת להקל בעונשו.

על רקע האמור, עתר ב"כ המערער, להקל בעונשו של המערער כך שיוכל להשתתף באזכרת אחיו.

טענות המשיבה

9. המשיבה עמדה בטיעוניה על עברו הפלילי המכביד של המערער כפי שבאו הדברים לידי ביטוי בגזר דינו של בית משפט קמא, וכן ציינה כי המערער ריצה מספר רב של מאסרים בפועל לתקופות ממושכות, ובעניין זה הגישה עותק מהרישום הפלילי של המערער.

מעבר לכך, טענה ב"כ המשיבה, כי בעבירות של תקיפת בת זוג, קיים מגוון רחב של ענישה, כאשר בין יתר השיקולים שעל בית המשפט לקחת בעת גזירת עונשו של נאשם הוא עברו הפלילי.

במכלול הנסיבות, סבורה ב"כ המדינה, כי אין בגזר דינו של בית משפט קמא משום החמרה, המצדיקה התערבותה של ערכאת הערעור.

דין והכרעה

10. הלכה היא, כי אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים של סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים, או כאשר מדובר בטעות מהותית שנפלה בגזר הדין. ראה: ע"פ 2358/14 פלוני נ' מדינת ישראל, (פרסום נבו), 21/05/14; ע"פ 1568/12 מדינת ישראל נ' סראחין, (פרסום נבו), 11/06/13.

במקרה הנדון, עונשו של המערער אינו מבטא סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת, ולפיכך סבורה אני, כי אין מקום להתערבותה של ערכאת הערעור.

11. בעניינינו, המערער תקף את המתלוננת באופן שהטיח את ראשה באחד מקירות הדירה, השליך לעברה אגרטל שגרם לפגיעה ברגלה, איים עליה בפגיעה בגופה ובנפשה ככל שתממש את בקשתה לסיים את הקשר הזוגי ביניהם, המשיך ותקף את המתלוננת גם בדרכם של השניים החוצה מדירת מגוריהם, תוך שהוא מאיים, כי אם היא לא תשוב לדירה עד למועד מסוים ירצח אותה ואת עצמו, והכל על רקע בקשתה של המתלוננת לסיים את הקשר הזוגי ביניהם לאור התנהלותו של המערער.

12. אין מחלוקת, כי מעשי המערער מייצגים תופעה מצערת ופסולה של אלימות נגד נשים. בית המשפט העליון עמד לא אחת על חומרתן של עבירות אלימות כנגד נשים בכלל, ועבירות אלימות בתוך התא המשפחה בפרט, ועל הצורך במיגורה של תופעה זו, באמצעות הטלת עונשים שיש בהם כדי להרתיע את הציבור מביצוען. בעניין זה אפנה לדבריו של כבוד השופט ס' ג'ובראן בע"פ 792/10 **מדינת ישראל נ' פלוני**, (פרסום נבו), 14/02/11, בהתייחסו לעבירות אלימות בתוך התא המשפחתי:

"עבירות אלה, מתרחשות על דרך הכלל בבית פנימה, באין רואה ובאין שומע, ומוסתרות היטב מהסביבה. פעמים רבות, שרוי התוקף בקונספציה שגויה לפיה אין בכוחו של החוק לפרוץ את מפתן ביתו, בו רשאי הוא, לשיטתו, לנהוג במשפחתו כרצונו, כמו הייתה קניינו. אלמנטים אלו, המשולבים דרך כלל בעבירות האלימות במשפחה, מעצימים את הסכנה הנשקפת מן התוקף כמו גם את חשיבותם של שיקולי ההרתעה האישית והציבורית".

עוד אפנה לדברי כבוד השופטת א' פרוקצ'יה ב-ע"פ 6758/07 **פלוני נ' מדינת ישראל**, (פרסום נבו), 11/10/07, בצינה כדלקמן:

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או כלפי בת זוג; באלימות במשפחה, נגישותם של קרבנות העבירה למערכת המשטרתית או למערכות הסיוע האחרות היא ענין מרכזי וקשה, הטעון רגשות חזקים, פחדים ואימה. הבושה, והרצון לשמור על שלמות המשפחה הופך לא אחת את התלונה על אלימות במשפחה למהלך קשה וטעון. לא אחת, קיימת תלות כלכלית ורגשית של בן הזוג המוכה בבן הזוג המכה, ותלות זו גם היא מקשה על חשיפת הפגיעה. גורמים אלה ואחרים בשילובם, משווים מימד מחמיר לעבירות אלימות במשפחה. נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קרבנות האלימות שהם על פי רוב חסרי ישע, תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה."

13. בעניינינו, אכן כפי שטען ב"כ המערער, בעבירות שעניינן אלימות בתוך המשפחה, קיים טווח רחב של עונשים, מהם עונשים קלים יחסית, כעולה מהפסיקה שהוצגה על-ידי בא כוחו של המערער, ומהם עונשים חמורים בהרבה מאלו שהושתו על המערער.

ראה עוד בהקשר הנדון:

רע"פ 11/15 פלוני נ' מדינת ישראל, (פרסום נבו), 20/01/15;

רעפ 5778/13 פלוני נ' מדינת ישראל, (פרסום נבו), 12/11/13;

ע"פ 9047/12 מדינת ישראל נ' אבו אחמד, (פרסום נבו), 13/06/13.

14. במקרה הנדון, בית משפט קמא הביא בחשבון את כלל השיקולים לקולה לטובתו של המערער, לרבות, את עמדת המתלוננת אשר ביקשה להקל בעונשו של המערער. כן הביא בית משפט קמא בחשבון את השיקולים לחובתו של המערער, לרבות את עברו הפלילי המכביד עד מאוד של המערער ואשר כלל מגוון רחב של עבירות מסוגים שונים, ובכלל זה עבירות אלימות, רכוש, תעבורה, עבירות מין ועבירות סמים, בגין ריצה המערער עונשי מאסר בפועל לתקופות ארוכות. לאחר שקלול כלל השיקולים הן לחומרה והן לקולא הגיע בית משפט קמא לתוצאה אשר הולמת את חומרת מעשיו והתנהגותו של המערער.

מאחר שעונשו של המערער אינו סוטה, ממדיניות הענישה המקובלת והנוהגת בעבירות מן הסוג הנדון, סבורה אני כי דין ערעור המערער לעניין חומרת העונש שנגזר עליו להידחות.

15. סיכומי של דבר וככל שתישמע דעתי אציע לחבריי להרכב לדחות את ערעור המערער ולהותיר את גזר דינו של בית משפט קמא בעינו.

יובהר, כי אין בדבר כדי למנוע מהמערער להגיש בקשה למתן אישור להשתתף באזכרת אחיו, אשר תיבחן לגופה על ידי שירות בתי הסוהר, על רקע כלל הנסיבות.

בטינה טאובר, שופטת

השופט ר' שפירא, סגן נשיא [אב"ד]:

אני מסכים עם האמור בפסק דינה של חברתי השופטת טאובר. במקרה שבפנינו אין מדובר בעונש החורג חריגה קיצונית מרמת הענישה הראויה, ולא נפלה טעות תחת ידו של בית משפט קמא באופן המקים עילה להתערבותו של בית משפט הדן בערעור בגזר הדין.

אוסף עוד כי תיקון 113 לחוק העונשין הוסיף את סעיף 40ד (א) הקובע כדלקמן:

עמוד 7

"קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969."

הנטיה הרווחת היא לפרש את הסעיף כמסמך לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום. פרשנות זו גם מתיישבת עם לשונו של סעיף 40ד(ב) לחוק. עם זאת סבור אני כי יש לפרש את הסעיף ככזה המכניס את שיקולי השיקום כשיקולים מרכזיים במסגרת קביעת העונש, לאו דווקא בדרך של הקלה בעונש אלא במובן שגזירת הדין והבחירה בשימוש באמצעי הענישה השונים תהיה תוך ראיית השיקום כיעד מרכזי שעל בית המשפט להביא בחשבון במסגרת שיקול דעתו.

במקרה שבפנינו נראה כי המעשים שבביצועם הורשע הנאשם נעשו, בין היתר, כתוצאה מהתמכרות ושימוש בסמים. בנסיבות אלו דווקא עונש המאפשר תקופת זמן משמעותית ושילוב של נאשם בתכניות טיפוליות במסגרת שב"ס יכול לשרת טוב יותר את תכלית השיקום שבהוראות חוק העונשין. ישנם מקרים בהם דווקא ענישה משמעותית, לרבות במאסר ממושך, היא הדרך והאמצעי לשיקומו של נאשם [ראו: ע"פ 827/14 פלוני נ' מדינת ישראל (21.9.2014)]. סבור אני כי במקרים מסוג זה שבפנינו, עונש משמעותי יותר יכול ויסייע לנאשם לעלות על דרך המלך, בעוד שתקופת מאסר קצרה ללא תכנית טיפולית מתאימה, לא תשנה את הוויית החיים שהולוכה לביצוע העבירות נשוא כתב האישום.

אשר על כן, וגם מטעם זה, סבור אני כי דין הערעור להידחות.

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

השופט א' אליקים:

אני מסכים לחוות דעתה של השופטת טאובר ולהערותיו של כב' האב"ד.

**אברהם אליקים,
שופט**

הוחלט פה אחד לדחות את הערעור.

ניתן היום, כ"ה אייר תשע"ה,
14 מאי 2015, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

בטינה טאובר, שופטת

**אברהם אליקים,
שופט**